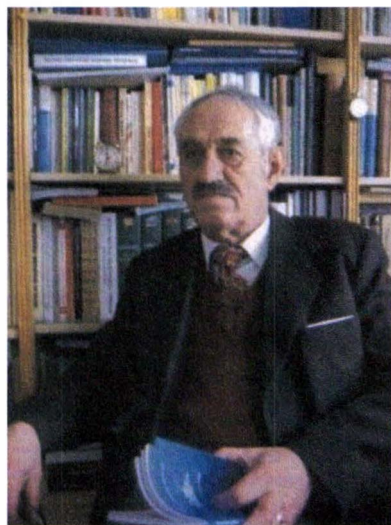

DAN GH. TEODOR – LUMINĂTOR AL „MILENIULUI ÎNTUNECAT”

Este un fapt dovedit, cu argumente convingătoare, că tot ce are mai bun arheologia românească de azi vine, într-un fel sau altul, direct sau indirect, de „sub mantaua” lui Vasile Pârvan, creatorul școlii de arheologie modernă în țara noastră¹.

Pe drumul început de V. Pârvan, marcat apoi de activitatea multor discipoli, între care Ion Nestor², devenit el însuși creator al școlii de arheologie medievală în România, și Mircea Petrescu-Dîmbovița³, discipol și colaborator al ilustrului arheolog Ion Nestor, creator de școală arheologică la rândul său la Iași, cu ramificații în toată Moldova, se înscrie cu certitudine și Dan Gh. Teodor, nume reprezentativ al școlii românești de arheologie din a doua jumătate a secolului al XX-lea și începutul secolului al XXI-lea, discipol remarcabil al marilor înaintași Ion Nestor și Mircea Petrescu-Dîmbovița.

Dan Gh. Teodor⁴ a venit pe lume, în orașul Bacău, la 23 septembrie 1933 într-o familie de funcționari la căile ferate. După câțiva ani trăiți în

---

¹Ioan Mitrea, *Vasile Pârvan (1882-1927) – creatorul școlii moderne de arheologie din România*, în vol. Ioan Mitrea, *În descendența lui Pârvan*, Ed. Babel, Bacău, 2012, p. 9-35.

²Idem, *Ion Nestor (1905-1974) – creator de școală în arheologia românească*, în „Zargidava”, IV, 2005, p. 25-36; idem, *Ion Nestor – demiurgul arheologiei moderne din România*, în vol. Ioan Mitrea, *În descendența lui Pârvan*, Ed. Babel, Bacău, 2012, p. 115-129.

³Idem, *Acad. Mircea Petrescu-Dîmbovița la 90 de ani*, în „Zargidava”, IV, 2005, p. 13-20, aici este citată o bogată bibliografie privind viața și activitatea distinsului nostru magistru; idem, *O venerabilă aniversare în arheologia românească: Profesorul Mircea Petrescu-Dîmbovița la 95 de ani*, în „Zargidava”, IX, 2010, p. 7-10; idem, *Mircea Petrescu-Dîmbovița – creatorul școlii ieșene de arheologie*, în vol. Ioan Mitrea, *În descendența lui Pârvan*, Ed. Babel, Bacău, 2012, p. 131-154. Distinsul nostru Magistru, Acad. Mircea Petrescu-Dîmbovița, a trecut în lumea umbrelor pe 13 aprilie 2013, la venerabila vârstă de 97 de ani și 11 luni.

⁴Numeroase referiri la viața, activitatea științifică și didactică a prof.univ.dr. Dan Gh. Teodor se găsesc în unele lucrări apărute în ultimele decenii, din care am preluat și noi

orașul lui Bacovia, de care a rămas legat toată viața, dovadă legăturile sale permanente, îndeosebi în ultima jumătate de veac, pe linie profesională, răsplătit fiind cu acordarea titlului de Cetățean de Onoare al Municipiului Bacău în 2003, o parte din anii copilăriei i-a trăit la Comănești-Bacău, unde a fost mutat tatăl său ca șef de gară. Din toamna anului 1945 a devenit ieșean, continuându-și instruirea și formarea intelectuală cu anii de liceu, într-o epocă de mari transformări, în fapt de regres, inclusiv în învățământ, prin reforma agrară din 1948. Au fost ani grei de secetă, foamete și sărăcie, de ruptură cu tradițiile trecutului interbelic, anii de sovietizare forțată a societății românești. Chiar în aceste condiții, de tristă amintire, s-au format tineri valoroși. Sânguincios și având șansa de a întâlni câțiva dascăli eminenți, care profesaseră și în ultimii ani interbelici, precum N. Corivan și C. Cihodaru la istorie și pe Gavril Istrati și I. Lăudat la limba și literatura română, pe primii doi avându-i apoi ca magistri și în anii de facultate, tânărul Dan Gh. Teodor a absolvit, în vara anului 1952, cu rezultate foarte bune la învățătură cursurile vestitului Liceu Național din Iași. Încă din anii de liceu a îmbrățișat hotărât ISTORIA cu gândul de a deveni arheolog. În

---

multe informații, motiv pentru care le menționăm și aici: C(onstantin) P(reda), *Dan Gh. Teodor*, în *Enciclopedia istoriografiei românești*, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1978, p. 322; Virgil Mihăilescu-Bîrliba, *Dan Gh. Teodor la 60 de ani*, în *ArhMold*, XVI, 1993, p. 5-9; V. Chirica, *Dan Gh. Teodor la a 65-a aniversare*, în *CI*, XVIII, 1998, 1, p. 9-18; Cornelia Mantu, *Profesorul Dan Gh. Teodor la 65 de ani*, în *ArhMold*, XXI, 1998 (2000), p. 353-354; Sever Dumitrașcu, *Respectuos omagiu: Dan Gh. Teodor*, în revista „Munții Apuseni”, VII-VIII, Oradea, 2002, p. 14-16, text inclus și în volumul Sever Dumitrașcu, *Scrieri arheologice privind istoria Daciei Apusene*, f. e., Oradea, 2007, p. 483-484; Victor Spinei, *Moment aniversaire: Le professeur Dan Gh. Teodor à 70 ans*, în *SAA*, IX, *In Honorem Magistri Dan Gh. Teodor*, Iași, 2003, p. 1-19; V. Chirica, D. Aparaschivei, *Cercetător științific I dr. Dan Gh. Teodor*, în volumul *Institutul de Arheologie Iași*, Ed. Helios, Iași, 2004, p. 195-210; Ioan Mitrea, *Medalion Dan Gh. Teodor*, în *Enciclopedia Județului Bacău*, Ed. Agora, Bacău, 2007, p. 443-444; idem, *Prof.univ.dr. Dan Gh. Teodor la 75 de ani*, în „Zargidava”, VII, 2008, p. 7-14; idem, *Dan Gh. Teodor – arheolog și istoric al primului mileniu creștin*, în vol. Ioan Mitrea, *În descendența lui Pârvan*, Ed. Babel, Bacău, 2012, p. 223-248. Cu ocazia aniversării a 75 de ani de viață, distinsului arheolog și istoric Dan Gh. Teodor i-a fost dedicat un volum omagial cu titlul *Studia antiqua et medievalia. Miscellanea in honorem annos LXXV peragentis Professoris Dan Gh. Teodor oblata*, Editor Dan Aparaschivei, Ed. Academiei Române, București, 2009, 486 p., cuprinzând articole semnate de numeroși și cunoscuți arheologi români și străini, în ordinea sumarului aceștia fiind: Dan Aparaschivei, A.I. Aibabin, Elzara A. Khairedinova, Dan Aparaschivei și Costel Chiriac, Victor Heinrich Baumann, Adrian Bejan, Doinea Benea, Darina Bialeková, Ionel Cîndea, I.O. Gavrituhin, Sergiu Haimovici, Radu Harhoiu, George Hânceanu, Michel Kazanski, D.I. Cozac, Zofia Kurnatowska, Alexandru Madgearu, Mircea Mare, Ioan Mitrea, A.P. Moția, Sergiu Musteață, V.L. Măț, Gheorghe Postică, V.E. Rodinkova, Gavrilă Simion, Cristina Paraschiv-Talmațchi, Ion Tentiu, Eugen Silviu Teodor și V.S. Verghei.

anii de liceu, în vacanțele de vară din 1950 și 1951 a participat la săpăturile arheologice ce se efectuau în apropiere de Iași. Pentru absolventul de liceu Dan Gh. Teodor, în vara anului 1952, „zarurile erau deja aruncate”.

În toamna anului 1952 Dan Gh. Teodor a devenit student la Facultatea de Istorie a Universității „Al.I. Cuza” din Iași (un timp Facultatea de Filologie-Istorie, apoi Facultatea de Istorie-Filozofie). Tocmai în acei ani preocupările pentru arheologie la Universitatea din Iași căpătaseră un nou impuls. În 1949 a venit de la București, pe post de conferențiar, Mircea Petrescu-Dîmbovița, discipol și colaborator al profesorilor Ion Andrieșescu și Ion Nestor, amândoi discipoli și continuatori ai lui V. Pârvan la Universitatea din București.

În anii studenției Dan Gh. Teodor s-a pregătit într-o atmosferă academică de prestigiu, datorită profesorilor Dumitru Tudor, Mircea Petrescu-Dîmbovița, C. Cihodaru, Anton Nițu, Al. Andronic, N. Corivan, D. Berlescu, Ilie Grămadă, V. Neamțu, Gh. Platon ș.a.

Din primii ani de facultate s-a legat tot mai mult de arheologie. În vacanțele de vară a participat la cercetările arheologice de la Trușești, Perieni-Vaslui, Hlincea-Iași, Spinoasa și Erbiceni-Iași, sub îndrumarea profesorului Mircea Petrescu-Dîmbovița. La terminarea facultății i s-a încredințat conducerea șantierelor arheologice de la Spinoasa și Erbiceni-Iași, și tot în același an a fost cooptat în colectivul șantierului de la Dridu-Ialomîța, condus de profesorul Ion Nestor.

În vara anului 1956 Dan Gh. Teodor a terminat facultatea ca șef de promoție, iar în toamna aceluiași an a devenit, prin concurs, cercetător la Institutul de Istorie și Arheologie „A.D. Xenopol” din Iași. La propunerea și sub îndrumarea profesorului Mircea Petrescu-Dîmbovița, tânărul cercetător Dan Gh. Teodor și-a îndreptat programul de cercetare arheologică spre epoca secolelor IV-XIV, epoca celebrului „mileniu întunecat”, cu accent pe etapa secolelor V-XI.

De la terminarea facultății, în calitate de cercetător științific, pentru epoca zisă a „mileniului întunecat”, a beneficiat atât de îndrumarea și colaborarea cu fostul profesor, Mircea Petrescu-Dîmbovița, dar și de îndrumarea și colaborarea cu marele arheolog, creatorul școlii de arheologie medievală din România, profesorul Ion Nestor. Pentru cei din domeniu, pentru arheologii primului mileniu creștin, se știe că începând cu anul 1950 profesorul Ion Nestor, mare specialist în preistoria regiunilor carpato-dunărene, a acordat o atenție specială cercetărilor privind arheologia mileniului I d.Hr., în fapt arheologia epocii de formare a poporului român și a epocii migrațiilor.

A fost o mare șansă pentru arheologia noastră ca din 1956 profesorul Ion Nestor să coordoneze activitatea nou înființatei *Comisii pentru studiul formării limbii și poporului român*, comisie multidisciplinară care își desfășura activitatea sub egida Academiei Române (numită pe atunci Academia R.P.R.).

Cum era și firesc, cum au făcut toți cei care s-au consacrat arheologiei, în primii ani de activitate Dan Gh. Teodor a participat, alături de magiștri ai domeniului, pe șantierele de la Bicaz, Suceava-Șipot, Dridu etc. Îndeosebi de la Mircea Petrescu-Dîmbovița și Ion Nestor a învățat Dan Gh. Teodor multe din „canoanele” cercetării arheologice moderne, între care, în primul rând, importanța unor riguroase observații stratigrafice, tehnica cercetării unor situri arheologice precum cele din a doua jumătate a primului mileniu creștin, importanța cercetărilor inter și multidisciplinare, folosirea unor tehnici moderne de cercetare etc.

Dan Gh. Teodor, cum s-a mai menționat, s-a implicat în cercetarea arheologică de peste șase decenii; de peste cinci decenii a avut responsabilitatea conducerii unor șantiere arheologice răspândite pe întreg teritoriul Moldovei, de la Fundu Herții în nord la Galați-Șendreni în sud și de la Oituz și Bicaz în vest la malul Prutului în est. Fiecare dintre aceste șantiere își are importanța sa, fiecare înseamnă o cărămidă în plus la reconstituirea marelui templu al începuturilor istoriei noastre ca popor român, urmaș unic și legitim, al dacilor romanizați. Dar așa cum ne-a mărturisit într-un interviu, domnul Dan Teodor cel mai legat se simte de șantierele de la Botoșana-Suceava, Lozna-Botoșani, Fundu Herții-Botoșani și Dodești-Vaslui⁵.

Pe măsura efectuării cercetărilor arheologice, a studierii artefactelor descoperite, a încadrării lor cronologice și etnoculturale, Dan Gh. Teodor a publicat o serie de rapoarte arheologice, articole și studii pe anume teme, până la elaborarea de lucrări de sinteză și monografii de situri arheologice. Din acest punct de vedere, al valorificării rezultatelor obținute prin cercetările arheologice Dan Gh. Teodor este un exemplu demn de urmat, devenind în fapt un model pentru tinerii arheologi.

Prima lucrare care l-a consacrat ca specialist al epocii secolelor V-XI a fost teza de doctorat, elaborată sub îndrumarea magistrului Ion Nestor,

---

⁵Deoarece domnul Dan Gh. Teodor s-a născut la Bacău și pentru că acest text apare în „Carpica”, revista Complexului Muzeal „Iulian Antonescu” Bacău, la care a colaborat de la primul număr, apărut în 1968, să menționăm că distinsul arheolog a condus cercetările arheologice efectuate pe teritoriul fostei regiuni Bacău, de la Oituz și Mănoaia-Costișa, cu rezultate deosebit de importante; descoperirile de la Mănoaia-Costișa fiind punct de reper în definirea culturii din secolele V-VI.

creatorul școlii de arheologie medievală din țara noastră, și susținută, după trecerea în eternitate a marelui arheolog, petrecută în 1974, în 1975 sub conducerea profesorului Gh. Ștefan în cadrul Facultății de Istorie din Universitatea București, un bun specialist al epocii de formare a poporului român. Lucrarea de doctorat a lui Dan Gh. Teodor, elaborată în special pe baza propriilor cercetări arheologice, dar luând în considerație, cum era și firesc, ansamblul descoperirilor arheologice din acel moment, a fost tipărită sub titlul *Teritoriul est-carpatic în veacurile V-XI e.n. Contribuții arheologice și istorice la problema formării poporului român*, la Editura Junimea din Iași, în 1978, devenind o lucrare de referință a istoriografiei românești cu privire la a doua jumătate a primului mileniu creștin în spațiul est-carpatic, epocă extrem de importantă și controversată a istoriei noastre de început ca popor neolatin. La scurt timp după apariția acestei importante lucrări, într-o recenzie⁶, scriam următoarele despre valoarea științifică a respectivei lucrări: „Lucrarea reține atenția, în primul rând, prin aceea că, pentru prima dată, se prezintă, în literatura de specialitate, într-o expunere analitică și sintetic-interpretativă, totalitatea datelor și materialelor arheologice și numismatice, cunoscute până în 1977 (...) Dovedind și subliniind rădăcinile locale ale civilizației din perioada dintre a doua jumătate a secolului al V-lea și prima jumătate a secolului al VI-lea, autorul evidențiază realitatea, pusă în lumină de cercetările arheologice din ultimele decenii, că înainte de venirea și stabilirea unor grupurilor de slavi migratori în aceste regiuni (începând de la jumătatea secolului al VI-lea), a existat, în spațiul est-carpatic al României, o puternică pânză de populație autohtonă, populație care va avea rolul hotărâtor și în evoluția procesului istoric din perioada de după contactul cu slavii...”.

Importanța tezei de doctorat a arheologului Dan Gh. Teodor a fost evidențiată și prin acordarea Premiului „Vasile Pârvan” al Academiei Române (numită atunci Academia R.S. România), precum și publicarea lucrării în limba engleză la Oxford, în prestigioasa colecție BAR – International Series (81), 1980, sub titlul *The Eastern Carpathian Area of Romania V-XI centuries a.d.*

Bilanțul activității științifice a lui Dan Gh. Teodor este impresionant: 16 volume de autor sau coautor, însumând peste 3200 pagini tipărite și peste 375 de studii, articole, note și recenzii publicate în periodice din țară și străinătate sau în culegeri/ volume tematice și omangiale. Nu vom mai menționa aici titlul lucrărilor de sinteză, monografiilor și articolelor publicate, până în 2008/ 2009, acestea fiind menționate în textele de la nota

---

⁶Ioan Mitrea, în „Carpica”, XI, 1979, p. 327-329. Recenzii despre lucrarea lui Dan Gh. Teodor au mai scris, tot în 1979, distinșii istorici Al. Andronic și N. Edroiu.

4 din prezentul medalion. În schimb vom menționa că și în ultimii ani domnul prof. Dan Gh. Teodor se dovedește foarte activ. Perseverent, cum îl știm de peste jumătate de secol, hotărât să valorifice totalitatea cercetărilor arheologice efectuate de-a lungul deceniilor, a publicat mai multe articole și studii, este o prezență activă la manifestările științifice, dar lucru foarte important, a îmbogățit literatura de specialitate cu două monografii așteptate de specialiștii din țară și străinătate. Este vorba de monografia intitulată *Un centru meșteșugăresc din evul mediu timpuriu. Cercetările arheologice de la Lozna-Botoșani* (Editura Istros, Brăila, 2011, 200 p.), consacrată prezentării rezultatelor cercetărilor arheologice din centrul meșteșugăresc de la Lozna, situat în zona celebrei „turbării” din care s-a extras, secol după secol, minereul de fier atât de necesar comunităților umane din zonă și implicit, prin schimburi, chiar comunităților mai îndepărtate. Centrul meșteșugăresc de la Lozna datează dintr-o perioadă situată între sfârșitul secolului al VII-lea și începutul secolului al IX, din primul mileniu creștin.

A doua monografie, recent apărută, datorată distinsului arheolog Dan Gh. Teodor se intitulează *Așezarea medievală timpurie de la Suceava-Șipot* (Editura Demiurg, Iași, 2013, 190 p.) și este consacrată foarte importantului sit arheologic, datat în secolele VI-VII de la Suceava, punctul „Șipot”, îndelung comentat și menționat în literatura de specialitate, atunci când vorbim de primele contacte dintre slavii migratori și autohtoni romani, despre sedentarizarea parțială a unor grupuri de slavi în spațiul est-carpatic al vechii Dacii, fenomen ce se petrece începând cu jumătatea secolului al VI-lea al primului mileniu creștin.

Rămânând tot în sfera preocupărilor de cercetare arheologică ale domnului Dan Gh. Teodor, trebuie să menționăm contribuția sa hotărâtoare nu numai la cunoașterea de ansamblu a epocii secolelor V-XIII, considerat de noi pe bună dreptate un *luminător al „mileniului întunecat”*, dar și rolul său, pe plan științific, în definirea unor culturi arheologice care s-au succedat în spațiul carpato-nistean în veacurile V-XIII.

Astfel nu se poate trece ușor cu vederea faptul că datorăm experimentatului și talentatului arheolog (da, în arheologie este nevoie nu numai de experiență, tenacitate, muncă benedictină, dar și de pasiune, talent și chiar noroc) fundamentarea conceptului de cultură Costișa-Botoșana⁷ (numită azi cultura Costișa-Botoșana-Hansca), caracteristică spațiului carpato-nistean în secolele V-VII; conceptul de cultură (aspect cultural) de

---

⁷Dan Gh. Teodor, *Conceptul de cultură „Costișa-Botoșana”. Considerații privind continuitatea populației autohtone la est de Carpați în secolele V-VII e.n.*, în SAA, I, 1983, p. 215-227.

tip Lozna-Borniș (secolele VII-VIII) sau cultura Răducăneni (secolele XI-XII) și Prodana-Bârlad (secolele XII-XIII).

Arheologului Dan Gh. Teodor îi datorăm, în cea mai mare măsură, dovedirea extinderii culturii străromânești de tip Dridu (secolele VIII-IX) și în spațiul est-carpatic⁸, cuprinzând, în final, întregul teritoriu carpato-dunăreano-pontic, în fapt întreaga vatră de formare a poporului român, o insulă de latinătate într-o mare slavă. Tot istoricului și arheologului Dan Gh. Teodor îi datorăm o primă lucrare monografică, bazată pe documentele arheologice, privind evoluția creștinismului la est de Carpați de la începuturile sale până în secolul al XIV-lea⁹.

Deși domnul Dan Gh. Teodor și-a stabilit ca obiectiv prioritar al activității de arheolog spațiul est-carpatic, multe din lucrările sale îmbrățișează problematica „mileniului întunecat” din tot spațiul vechii Dacii. Avem în vedere, în acest sens, preocupările sale privind romanitatea carpato-dunăreană și Bizanțul în veacurile V-XI¹⁰, sau meșteșugurile la nordul Dunării de Jos în secolele IV-XI¹¹.

Arheologul Dan Gh. Teodor a acordat o mare atenție nu numai cunoașterii trăsăturilor intrinseci ale culturilor arheologice ce s-au succedat în epoca secolelor V-XIII, dar și unor aspecte mai dificile, cum sunt cele care privesc începuturile și sfârșitul acestor culturi. În literatura de specialitate, mult timp, s-a acreditat teza unor „hiatus-uri” între diferitele culturi arheologice din mileniul I d. Hr., rămânând adevărate „pete albe” între aceste culturi. Aceasta s-a datorat faptului că este foarte dificil să sesizezi, cu adevărat, sfârșitul culturii anterioare și începutul culturii care urmează.

Astăzi, datorită, în primul rând, arheologului Dan Gh. Teodor, acele „pete albe” dintre două culturi, pentru spațiul est-carpatic, s-au estompat, încât apare o evoluție organică, sau involuție uneori, vizibilă între culturi, adică o întrepătrundere a acestor culturi.

Se confirmă, astfel, ceea ce profunda viziune istorică a marelui Nicolae Iorga intuise cu decenii în urmă, când vorbea despre legăturile dintre culturi: „*Culturile – spunea marele istoric – nu apar brusc și nu*

---

⁸Idem, *Contribuții la cunoașterea culturii Dridu pe teritoriul Moldovei*, în SCIV, t. 19, 1968, 2, p. 227-278; idem, *Apartenența etnică a culturii Dridu*, în CI, Iași, IV, 1973, p. 127-145.

⁹Idem, *Creștinismul la est de Carpați de la origini până în secolul al XIV-lea*, Ed. Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, Iași, 1991, 230 p.

¹⁰Idem, *Romanitatea carpato-dunăreană și Bizanțul în veacurile V-XI*, Ed. Junimea, Iași, 1981, 120 p.

¹¹Idem, *Meșteșugurile la nordul Dunării de Jos în secolele IV-XI d.Hr.*, Ed. Helios, Iași, 1996, 197 p.

acoperă totul, ca o pânză, ci iau naștere anevoie, păstrând elemente vechi și prelungindu-se ele însele, după destrămare, în noile formațiuni”¹². Pentru a se înțelege mai bine acest fenomen, două exemple, din spațiul est-carpatic, sunt concludente: sfârșitul culturii Sântana de Mureș, mult timp a fost legat doar de invazia hunilor și emigrarea în masă a vizigoților, deci între 376-400. Începutul următoarei culturi, pus mult timp mai ales pe prezența slavilor, era situat pe la începutul secolului al VI-lea.

Dar ce aveam între cca. 400 și începutul secolului al VI-lea? Era, evident, o „pată albă”. Astăzi, pe baza unor investigații arheologice și analize multiple și atente, se consideră că importanta cultură Sântana de Mureș se prelungește până pe la jumătatea secolului al V-lea (454 – prăbușirea puterii hunilor), moment în care începe să se individualizeze Cultura Costișa-Botoșana-Hansca, a cărei evoluție se încheie spre sfârșitul secolului al VII-lea. La sfârșitul secolului al VII-lea și începutul secolului al VIII-lea începe, în fapt, cristalizarea și individualizarea culturii vechi românești, moment istoric extrem de important, care marchează în realitate apariția poporului român în peisajul etno-demografic al sud-estului european.

Subliniind importanța cercetărilor arheologice efectuate de către domnul Dan Gh. Teodor, valorificarea, cu obiectivitate și fără părtinire a rezultatelor acestor cercetări, trebuie remarcat că, în ultimele decenii, continuând pe magistrul nostru Ion Nestor, a fost reprezentantul României cel mai autorizat în dezbaterile științifice internaționale privind epoca marilor migrații și continuitatea autohtonilor daco-romanici și respectivi români. Dan Gh. Teodor este astăzi un ambasador al istoriografiei românești, privind epoca secolelor V-XIII, de cea mai bună calitate. Lucrările sale sunt larg răspândite, consultate și citate în lucrările apărute, mai ales în centrul și sud-estul Europei, în lumea specialiștilor care studiază epoca menționată mai sus.

Dacă avem în vedere prezența sa, foarte activă și benefică, în viața științifică, internă și internațională, lucrările sale de sinteză din ultimii ani, între care remarcăm contribuția la volumele II și III din *Tratatul de Istoria Românilor*, precum și cele două monografii dedicate unor importante situri arheologice din a doua jumătate a primului mileniu creștin (de la Lozna-Botoșani și Suceava-Șipot), avem dovada prezenței în mijlocul nostru, a arheologilor, a unui autentic model, în fapt un excelent specialist în profesiunea sa.

---

¹² Al. Zub, N. Iorga. *Studii și note istoriografice*, Ed. Istros, Brăila, 2012, p. 262.

Pentru arheologul și istoricul Dan Gh. Teodor, împlinirea a 80 de ani de viață, nu este un moment de încetinire a ritmului și o coborâre a ștachetei înalte în creația sa științifică, ci reprezintă o vârstă a înțelepciunii depline.

Am insistat asupra activității de cercetare științifică pentru că aceasta este esența vieții profesionale a distinsului arheolog. Dar, arheologul, cercetătorul Dan Gh. Teodor, nu este un izolat, un om dedicat doar științei istorice, care s-a închis în mult pomenitul „turn de fildeș”, ci a fost și este un om al cetății, în sensul cel mai bun și larg al noțiunii, implicat în activități din învățământul superior, în munca, anonimă uneori și neapreciată cum se cuvine, de formare a unor tineri specialiști în arheologie, pentru a păstra pasiunea, tenacitatea și a îmborsăta mereu și duce mai departe acea „cohortă” de arheologi ale cărei baze le-a pus V. Pârvan, fondatorul școlii moderne de arheologie din țara noastră.

Pentru că am pomenit iarăși de V. Pârvan să menționăm că în întreaga sa activitate profesional-științifică și Dan Gh. Teodor, ca mulți alții, a mers pe liniile trasate de V. Pârvan, inclusiv în problema daco-romanității și etnogenezei românilor. Într-un interviu luat, de semnatarul acestor rânduri, și publicat în revista de cultură *Ateneu*¹³, arheologul Dan Gh. Teodor afirma că „*spiritul școlii lui V. Pârvan a fost și va rămâne prezent în arheologia românească*”.

De la V. Pârvan, domnul Dan Gh. Teodor a învățat ce înseamnă cultul muncii, cultul amintirii și cultul prieteniei, valori care l-au ghidat în viață și pe care le-a promovat în relațiile cu cei din jurul său, fie în calitate de conducător – a fost șef de secție la Institutul de Istorie și Arheologie „A.D. Xenopol” (1978-1989), director al Institutului de Arheologie din Iași (1990-2003), redactor-șef al prestigioasei publicații *Arheologia Moldovei* (1997-2003), conducător de doctorat, conducător al multor șantiere arheologice etc.

Dan Gh. Teodor a avut un contact permanent cu învățământul superior din domeniul arheologiei și istoriei. A fost profesor asociat la Facultatea de Istorie a Universității din Iași încă din anii 1964-1966. A revenit, tot ca profesor asociat, în anul universitar 1993-1994. În 1995 a devenit, prin concurs, profesor titular la Facultatea de Istorie din cadrul Universității „Al. I. Cuza”, unde a predat până în 2003, cursul general de *Istorie veche a României* (de la geto-daci la români), dar și o serie de cursuri speciale, precum: *Populații și culturi la nordul Dunării în mileniul I d. Hr.*; *Romanitatea Orientală*; *Creștinismul la nordul Dunării* și *Izvoarele etnogenezei românilor*. A format opt generații de studenți, a condus multe

---

¹³Cf. „Ateneu”, Anul 45 (S. N.), nr. 9 (469), septembrie, 2008, p. 12-13.

lucrări de licență și lucrări de gradul I. Din 1990 a devenit conducător de doctorat în specialitatea *Istoria veche a României*. Doctoranzii săi sunt răspândiți în toată țara și în Republica Moldova, mulți dintre ei fiind buni specialiști. La Chișinău a predat și cursuri universitare, a colaborat strâns cu arheologii din această parte de vatră românească.

Implicarea profesorului Dan Gh. Teodor în formarea unor noi arheologi nu s-a redus doar la ultimele decenii, în calitate de profesor universitar și conducător de doctorat, ci s-a petrecut pe tot parcursul vieții sale de cercetător, de specialist în arheologia și istoria așa-zisului „mileniu întunecat”, cu precădere de specialist al epocii secolelor V-XI.

Trebuie să mărturisesc că semnatarul acestor rânduri a beneficiat mult de îndrumarea și colaborarea datorate arheologului Dan Gh. Teodor, în elaborarea lucrării de licență, condusă de magistrul nostru Mircea Petrescu-Dîmbovița, susținută în 1963, cu o temă privind Moldova în secolele VI-X, prin participarea la cercetările arheologice, conduse de Dan Gh. Teodor, de pe șantierul de la Lozna-Botoșani, Mănoaia-Costișa, Oituz-Bacău, Arsura-Huși, etc., învățând, prin activitatea practică de șantier, multe din canoanele cercetărilor privind epoca marilor migrații și, respectiv, epoca formării poporului român. Am continuat colaborarea și în anii ce au urmat. Având același conducător de doctorat, pe magistrul Ion Nestor, și o temă referitoare la epoca pe care o studia de mulți ani profesorul Dan Gh. Teodor, m-am consultat în timpul elaborării lucrării noastre de doctorat, mi-a fost membru în comisia de doctorat (1979) și, pentru a nu mai detalia colaborarea noastră, menționez doar faptul că domnul Dan Gh. Teodor a întocmit unul din referatele la lucrarea noastră, privind situl arheologic de la Davideni-Neamț (secolele V-VIII), pentru care am primit premiul Eudoxiu Hurmuzaki al Academiei Române, pe 2001, precum și una din recomandările pentru a primi *Titlul de Membru de Onoare* al Institutului de Arheologie al Academiei Române – Iași, în 2007.

Prestigiul de care se bucură, de mulți ani, profesorul Dan Gh. Teodor, l-a făcut să fie apreciat, ales sau cooptat în conducerea a numeroase societăți și organisme științifice din țară și străinătate, între care: membru al Comisiei Naționale de Arheologie; membru în Comitetul Național al istoricilor români; vicepreședinte al Asociației de studii bizantine din România; președinte al Filialei Iași (în fapt pe Moldova) al Comisiei pentru studiul poporului român a Academiei Române; membru în Consiliul Permanent al Uniunii Internaționale de științe pre și protoistorice; membru în comitetul executiv al Uniunii Internaționale de arheologie slavă și membru în Comisia superioară de diplome a Universității de stat din Chișinău.

În îndelungata sa activitate științifică a colaborat la peste 40 de periodice din țară și străinătate, a fost membru în comitetele de redacție ale multor publicații periodice, între care *Carpica* și *Zargidava*, care apar la Bacău.

Pentru rezultatele sale importante în domeniul arheologiei și istoriei vechi, pentru munca sa de conducere a Institutului de Arheologie din Iași, pentru rodnică activitate la catedra universitară și, nu în ultimul rând, pentru preocuparea sa statornică de a contribui la formarea unor noi specialiști în arheologia primului mileniu creștin, a fost distins cu importante premii, ordine și medalii. Pe lângă *Premiul „V. Pârvan” al Academiei Române* și *Titlul de Cetățean de Onoare al Municipiului Bacău*, menționate deja în primele rânduri ale acestui text, mai menționăm: *Premiul Universității „Al. I. Cuza” din Iași*, în 1984; *Ordinul Național pentru Merit în grad de ofițer*, în 2000; *Premiul Național Opera Omnia al Ministerului Învățământului și Cercetării*, în 2002, la care se adaugă numeroase Diplome de excelență și de Membru de Onoare al unor institute de arheologie și al unor muzee prestigioase din țară și străinătate, și probabil lista va continua și cu această ocazie.

Pentru îndelungata și bogata sa activitate științifică și de formare a multor generații de tineri arheologi, putem conchide, fără părtinire, că Profesorul universitar doctor Dan Gh. Teodor este un punct de reper în elita arheologiei și istoriografiei românești din a doua jumătate a secolului al XX-lea și începutul, pe care îl dorim mult prelungit, al secolului al XXI-lea.

Împlinirea frumoasei vârste de 80 de ani, care pentru distinsul arheolog și istoric Dan Gh. Teodor, după vigoarea, tenacitatea și proiectele sale, înseamnă doar de patru ori câte 20 de ani, este și un prilej de a aduce, mai mult, în atenția noilor generații o personalitate de primă mărime a arheologiei românești privind studierea și în fapt luminarea „mileniului întunecat”.

Prin tot ceea ce a realizat și va mai adăuga, profesorul universitar doctor Dan Gh. Teodor face parte din galeria de portrete memorabile a celor ce se înscriu în descendența lui Pârvan¹⁴.

LA MULȚI ANI, DOMNULE DAN GH. TEODOR!

Ioan Mitrea

---

¹⁴Ioan Mitrea, *În descendența lui Pârvan*, Ed. Babel, Bacău, 2012, 338 p.